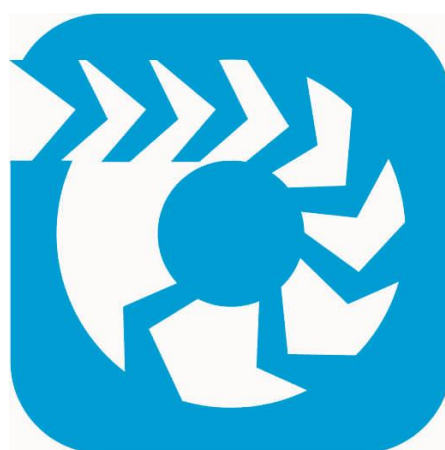

Duurzaamheidsprogramma 2015-2018

Gemeente Midden-Drenthe

BANENMOTOR

NIEUWE ENERGIE

FAIRTRADE

GROENE MOBILITEIT

Inleiding

De gemeente Midden-Drenthe blijft het programma duurzaamheid een prominente plek geven in het beleid. Op deze wijze wil de gemeente werken aan een duurzame wereld. In het coalitieakkoord 2014-2017 is aangegeven om huidige en nieuwe duurzaamheidsambities van de gemeente en haar partners op te nemen in een duurzaamheidsprogramma. Met gepaste trots presenteren wij u daarom het voorliggende programma; een programma dat voor en door inwoners van onze gemeente mede is ontwikkeld.

Een duurzame ontwikkeling houdt rekening met de mens ('people'), de natuurlijke omgeving ('planet') én bijdraagt aan een hoger welvaartsniveau ('profit').

Duurzaamheid is van ons allemaal. Dit blijkt ook uit de manier waarop deze nota tot stand is gekomen. Bedrijven, maatschappelijk instanties en inwoners; onze duurzaamheidspartners, hebben een bijdrage geleverd op basis waarvan onderwerpen voor beleid zijn benoemd, wat we willen bereiken, wat de uitgangspunten zijn. Naast het formuleren en uitwerken van ideeën naar beleid en wat we willen bereiken.

Doel programma duurzaamheid

Duurzaamheid is een containerbegrip. Samen met onze duurzaamheidspartners hebben we nagedacht over wat we willen bereiken, welke uitgangspunten hierbij horen en welke thema's in de uitvoeringsparagrafen worden uitgewerkt. Hieronder zijn ze kort op een rij gezet.

Bereiken

Onze voorbeeldfunctie van de gemeentelijke organisatie versterken, vergroten van duurzaamheidsdenken in de samenleving, duurzaamheid zichtbaar en tastbaar maken en het inzetten op ondersteunen en stimuleren van duurzaamheidsinitiatieven.

Uitgangspunten

Meerwaarde voor de lokale economie.

Meerwaarde voor de lokale samenleving in Midden-Drenthe; versterken 'naoberschap'.

Samen met de duurzaamheidspartners bouwen aan een duurzame gemeente bouw je samen.

Voorzetten bestaande initiatieven.

De gemeente verbindt en faciliteert.

Thema's

Energierenovatie als motor

Nieuwe energie voor Midden-Drenthe

Fair Trade

Op weg met groene mobiliteit

Financiering van het programma

Wij willen de voorbeeldfunctie van de gemeente versterken. Daarom is het "good practice" dat verduurzaming van ons eigen beleid, de gebouwen, het wagenpark enzovoort worden bekostigd uit het bijbehorende budget. Het is de bedoeling dat het rekening houden met duurzaamheid wordt ingebed, vanzelfsprekend en een vast onderdeel is voor ons.

Om in de samenleving verduurzaming te realiseren beschikt de gemeente over budget waar acties en projecten uit kunnen worden gefinancierd zoals:

- Ontwikkeling milieubeleid: € 62.385,00
- Milieucommunicatie: € 27.023,00
- Duurzaam Bouwen: € 4.000,00

Daarnaast is voor de zonnelening een éénmalig budget van € 680.000,00 beschikbaar gesteld door de provincie en de gemeente (50/50 regeling).

Verslag

Aan het eind van het jaar wordt de totale voortgang van het duurzaamheidsprogramma in beeld gebracht en doen we daar waar nodig een voorstel voor een aanpassing van het programma.

Dit verslag zal in het tweede kwartaal in de gemeenteraad worden gepresenteerd en zal in samenwerking met de deelnemende partijen in dit duurzaamheidsprogramma worden afgestemd.

Leeswijzer

Het duurzaamheidsprogramma bestaat uit vier thema's. Deze zijn uitgewerkt in projecten waarin doelen benoemd, is een planning opgenomen en benoemd is wie participeren in het project.

PROGRAMMA'S

In dit hoofdstuk geven we een toelichting op de programma's. Op de volgende pagina's zijn vervolgens per thema de projecten weergegeven.

Energierenovatie als banenmotor

Energiekosten maken een steeds groter onderdeel uit van de vaste lasten van gebouwen. Investeren in energiebesparing is dus erg belangrijk om de (woon)lasten in de hand te houden. Bijkomend voordeel is dat energierenovatie van gebouwen een flinke impuls kan geven aan de werkgelegenheid en dat het de lokale economie ten goede komt. Daarnaast draagt energiebesparing natuurlijk bij aan de vermindering van de CO₂ uitstoot.

Projecten:

1. Woon Energiebewust.
2. Energie neutrale huurwoningen.
3. Energiebesparing huurwoningen.
4. Energiebesparing dorpshuizen.
5. Energiebesparing sportaccommodaties.
6. Energiebesparing MKB.
7. Energiebesparing gemeentelijke gebouwen.
 - 7.1 Gecombineerde verwarming.

Nieuwe energie voor Midden-Drenthe

Duurzame energie is een investering in de toekomst. Onze samenleving wordt minder afhankelijk van fossiele brandstoffen, het is beter voor het milieu én het kan geld opleveren. Ook is het een impuls voor de (lokale) groene economie. Allemaal goede redenen om te kiezen voor hernieuwbare vormen van energie in Midden-Drenthe.

Projecten:

1. Zon zoekt Drent
2. Energie uit de bodem (woningen)
3. Energie voor nieuwbouw.
4. Midden-Drenthe in de zon.
5. Zonnepark Leemdijk.
6. Restwarmte Domo.
7. Ondersteunen energiecoöperaties.
8. Energie uit de bodem (bedrijven)
9. Duurzame energieopslag
10. Zon voor de gemeente.

Fair Trade

Fair Trade helpt boeren en arbeiders in ontwikkelingslanden een betere plek te verwerven in de handelsketen, zodat ze kunnen leven van hun werk én kunnen investeren in een duurzame toekomst. Fair Trade klinkt ver weg, maar er zijn talloze mogelijkheden om als ondernemers, inwoners en lokale overheid eerlijke handel te stimuleren.

Naast Fair Trade in ontwikkelingslanden vinden we het ook belangrijk om 'Fair Trade' dichtbij te stimuleren. We vinden dat we onze eigen ondernemers niet mogen vergeten. Het gaat dan bijvoorbeeld over (biologische) streekproducten.

Projecten:

1. Fair Trade in Midden-Drenthe.

Op weg met groene mobiliteit

Zonder vervoer staat alles stil. Mobiliteit is nodig om onze economie draaiende te houden en ons van A naar B te brengen. Belangrijk is te kijken hoe dat op een zo groen mogelijke manier kan. Op deze wijze kunnen we energie besparen en de luchtkwaliteit verbeteren.

Projecten:

1. Stimuleren groene mobiliteit.
2. Groen openbaar vervoer.

1. Woon Energiebewust

Doelgroep

- Woningeigenaren

Omschrijving

Aan de hand van bijeenkomsten activeren en adviseren we buurten over energiebesparing. Om woningeigenaren te stimuleren om daadwerkelijk maatregelen te nemen verkennen we de volgende stimulerings mogelijkheden:

- Quicksan /warmtefoto tegen gereduceerd tarief (inzicht in eigen energieverbruik).
- Energiemonitoring (inzicht in eigen energieverbruik, maar juist ook deze gegevens delen met burens zodat er een goede discussie ontstaat).
- Duurzaamheidslening met een lage rentevoet (stimuleren uitvoeren maatregelen) .

Doelen

- Bewustwording creëren.
- Lastenverlaging.
- Economische impuls.
- Verminderen energiegebruik.
- Sociale binding versterken.

Planning

Eerste verkenning in 2015

Partners en Rollen

- Gemeente: aanjagen en faciliteren.
- Provincie: overleg mogelijkheden duurzaamheidslening.
- Buurkracht: voorlichting.
- Enexis: uitrol slimme meters.
- Drents Energieloket: voorlichting /onafhankelijk advies.

Rapportage stand van zaken

2. Energie neutrale huurwoningen

Doelgroep

- Huurders van woningen

Omschrijving

Plan maken om huurwoningen versneld energieneutraal /energierobuust te maken (prefab wijze). Dit in samenwerking met (lokale) partijen. De wensen van de huurders staan centraal. Nagaan of het mogelijk is om andere items ook mee te nemen (b.v. zorg).

Doelen

- Lastenverlaging.
- Economische impuls.
- Verminderen energiegebruik.
- Sociale binding versterken.

Planning

Eerste verkenning in 2015

Partners en Rollen

- Provincie: Partijen bij elkaar brengen (woningbouwcorporaties, bewonersgroepen, bouwpartijen en gemeente).

Rapportage stand van zaken

3. Energiebesparing huurwoningen

Doelgroep

- Huurders van woningen

Omschrijving

Huurders maken elkaar bewust van elkaars energiegebruik. Buren overtuigen elkaar van het belang om zuinig om te gaan met energie, isoleren van de woning en duurzame energie opwek.

Doelen

- Bewustwording creëren.
- Lastenverlaging.
- Economische impuls.
- Verminderen energiegebruik.
- Sociale binding versterken.

Planning

2015-2016?

Partners en Rollen

▪ Woningbouwcorporaties:	Activeren en stimuleren voortrekker + bijscholing.
▪ Gemeente:	Adviseur en faciliteren.

Rapportage stand van zaken

4. Energiebesparing dorpshuizen

Doelgroep

- Dorpshuizen

Omschrijving

Stimuleren van het nemen van energiebesparende maatregelen aan de hand van energiemonitoring bij dorpshuizen. De gemeente biedt gratis energiescans en –monitoring aan. Het betreft een bestaand project dat loopt vanaf 2014.

Doelen

- Bewustwording creëren.
- Lastenverlaging.
- Economische impuls.
- Verminderen energiegebruik.
- Sociale binding versterken.

Planning

2014-2015

Partners en Rollen

▪ Dorpshuizen:	Meedenken en uitvoeren maatregelen.
▪ Stichtingwelzijnswerk
/Dorpenoverleg /Dorpshuizenoverleg:	Meedenken en adviseren.
▪ Gemeente:	Faciliteren en bekostigen energiescans.

Rapportage stand van zaken

5. Energiebesparing sportaccommodaties

Doelgroep

- Sportaccommodaties.

Omschrijving

Stimuleren van het nemen van energiebesparende maatregelen aan de hand van energiemonitoring bij sportaccommodaties. De gemeente biedt gratis energiescans en – monitoring aan. Het betreft een bestaand project dat loopt vanaf 2014.

Doelen

- Bewustwording creëren.
- Lastenverlaging.
- Economische impuls.
- Verminderen energiegebruik.

Planning

2014-2015

Partners en Rollen

▪ Sportaccommodaties:	Meedenken en uitvoeren maatregelen.
▪ Gemeente:	Faciliteren en bekostigen energiescans.

Rapportage stand van zaken

6. Energiebesparing MKB

Doelgroep

- MKB bedrijven.

Omschrijving

Stimuleren van het nemen van energiebesparende maatregelen aan de hand van energiescans. MKB bedrijven kunnen tegen een gereduceerd tarief een energiescan laten uitvoeren. Er is budget voor 40 scans. Het betreft een bestaand project dat loopt vanaf 2014.

In 2015/2016 gaat eveneens het provinciale project voor controle op energiebesparende maatregelen uit de Wet milieubeheer (Wm) van start. In de Wm is opgenomen dat maatregelen die binnen 5 jaar terug verdiend kunnen worden door een bedrijf moeten worden uitgevoerd. Vanuit dit project wordt de 'wortel en stok' methode toegepast.

Doelen

- Bewustwording creëren.
- Lastenverlaging.
- Economische impuls.
- Verminderen energiegebruik.

Planning

Vanaf 2014 totdat maximum is bereikt.

Partners en Rollen

▪ Bedrijven:	Deels bekostigen scan en uitvoeren maatregelen.
▪ Gemeente:	Stimuleren door subsidiëren energieadvies.
▪ Gemeente/RUD:	Toezicht en handhaving.

Rapportage stand van zaken

7. Energiebesparing gemeentelijke gebouwen

Doelgroep

- Gemeentelijke gebouwen.

Omschrijving

Onderzoek naar verdere mogelijkheden om energie te besparen bij de gemeentelijke gebouwen op basis van het gebouwenbeleid en al bestaande energiemonitoring.

Doelen

- Economische impuls.
- Verminderen energiegebruik.

Planning

Vanaf 2015 afronding gebouwenbeleid. Daarna PvA over energiebesparing en –opwek.

Partners en Rollen

- Gemeente: Uitvoeren en financieren.

Rapportage stand van zaken

7.1 Gecombineerde verwarming

Doelgroep

- Gemeentelijke gebouwen.

Omschrijving

Onderzoek naar gecombineerde verwarming openluchtbad en sportcomplex in Westerbork. Idee is het openluchtbad 's zomers te verwarmen met een houtpalletkachel. 's Winters kan dezelfde kachel dienen voor verwarming van de sporthal.

Doelen

- Economische impuls.
- Verminderen energiegebruik.

Planning

2016

Partners en Rollen

- Gemeente: Uitvoeren en financieren.

Rapportage stand van zaken

1. Zon zoek Drent

Doelgroep

- Particuliere woningeigenaren.

Omschrijving

De gemeente en de provincie hebben via een 50/50 regeling €680.000,- beschikbaar gesteld voor particuliere huiseigenaren om geld tegen een gunstig rentetarief te lenen voor zonnepanelen.

Daarnaast is een zonnekaart ontwikkeld waarop huiseigenaren kunnen zien of hun dak geschikt is voor zonne-energie.

In juni 2015 wordt een voorlichtingsbijeenkomst gehouden in het kader van het provinciale project Zon zoekt Drent.

Doelen

- Bewustwording creëren
- Economische impuls.
- Lastenverlaging
- Verminderen energiegebruik.

Planning

2015

Partners en Rollen

▪ Provincie:	Initiator, financier.
▪ Milieufederatie:	Uitvoering campagne Zon zoekt Drent.
▪ SNN en SVN:	Uitvoering regeling.
▪ Gemeente:	Uitvoeren en financieren.

Rapportage stand van zaken

2. Energie uit de bodem (woningen)

Doelgroep

- Particuliere woningeigenaren.

Omschrijving

Onderzoeken bij ontwikkelingslocaties voor nieuwbouw wat de toepassingen voor bodemenergie kunnen zijn. Hierbij valt te denken aan Beilen-Oost. De gemeentelijke bodemenergiekaart dient als basis

Doelen

- Economische impuls.
- Lastenverlaging
- Verminderen energiegebruik.

Planning

Doorlopend.

Partners en Rollen

- Gemeente: Stimuleren.
- Woningeigenaren: Investeren.

Rapportage stand van zaken

3. Energie voor nieuwbouw

Doelgroep

- Particuliere woningeigenaren.

Omschrijving

Stimuleren duurzaam bouwen en opwek duurzame energie bij nieuwbouwprojecten.

Doelen

- Economische impuls.
- Lastenverlaging
- Verminderen energiegebruik.

Planning

Doorlopend.

Partners en Rollen

- Gemeente: Stimuleren.
- Woningegenaren: Investeren.

Rapportage stand van zaken

4. Midden-Drenthe in de Zon

Doelgroep

- Bedrijven en maatschappelijke instellingen.

Omschrijving

In samenwerking met diverse instanties opzetten van business cases voor bedrijven en maatschappelijke instellingen. Hierbij valt te denken aan scholen, dorpshuizen, zorgcentra, sportaccommodaties en bedrijven.

Als het voor een instelling of bedrijf niet interessant is om zelf voor zonne-energie te kiezen, bestaat de mogelijkheid om het dak beschikbaar te stellen voor een buurt of energie-coöperatie.

Doelen

- Bewustwording creëren
- Economische impuls.
- Lastenverlaging
- Verminderen energiegebruik.
- Sociale binding (in geval van energievoöperatie).

Planning

Op basis van plan van aanpak in 2016.

Partners en Rollen

- Gemeente: Stimuleren, meedenken in business cases.
- Diverse instanties: Meedenken in business cases /uitvoeren.

Rapportage stand van zaken

5. Zonnepark Leemdijk

Doelgroep

- Inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen

Omschrijving

De gemeente onderzoekt of op bedrijventerrein Leemdijk (Smilde) een zonnepanelenpark kan worden ontwikkeld.

Doelen

- Economische impuls.
- Verminderen energiegebruik.
- Sociale binding (in geval van energietoekomst).

Planning

2015 en 2016.

Partners en Rollen

- Gemeente: Initiator, grondeigenaar, vergunningverlener.
- Ondernemer: Ontwikkeling en beheer zonnepark.
- Energietoekomst: Afnemen elektriciteit.

Rapportage stand van zaken

6. Restwarmte Domo

Doelgroep

- Inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen

Omschrijving

Friesland Campina heeft restwarmte over vanuit haar productieproces. Een school en zwembad in Beilen maken inmiddels al gebruik van restwarmte. Het is zinvol om te bekijken welke toepassingen nog meer mogelijk zijn voor afzet van deze restwarmte.

Doelen

- Economische impuls.
- Verminderen energiegebruik.

Planning

2016

Partners en Rollen

- Gemeente: Faciliteren.
- Friesland Campina: Initiator.

Rapportage stand van zaken

7. Ondersteunen energievoöperaties

Doelgroep

- Energiecoöperaties

Omschrijving

De gemeente ondersteunt beginnende energievoöperaties en zet zich er voor in om de coöperatie gedachte onder de aandacht te brengen van andere dorpen en buurten.

Doelen

- Verminderen energiegebruik.

Planning

Doorlopend

Partners en Rollen

- Gemeente: Stimuleren.

Rapportage stand van zaken

8. Energie uit de bodem (bedrijven)

Doelgroep

- Bedrijven.

Omschrijving

Onderzoeken bij ontwikkelingslocaties voor nieuwbouw wat de toepassingen voor bodemenergie kunnen zijn. De gemeentelijke bodemenergiekaart dient als basis

Doelen

- Economische impuls.
- Lastenverlaging
- Verminderen energiegebruik.

Planning

Doorlopend.

Partners en Rollen

- Gemeente: Stimuleren.
- Bedrijven: Investeren.

Rapportage stand van zaken

9. Duurzame Energieopslag

Doelgroep

- Divers.

Omschrijving

Plannen uitwerken om zelf opgewekte energie te sparen voor tijdstippen wanneer dit niet voorradig is. Vervolgens tekorten /overschotten uitwisselen in de omgeving.

Doelen

- Economische impuls.
- Lastenverlaging
- Verminderen energiegebruik.

Planning

2017.

Partners en Rollen

- Gemeente: Stimuleren en faciliteren.
- Ntb.

Rapportage stand van zaken

10. Zon voor de gemeente

Doelgroep

- Gemeentelijke gebouwen.

Omschrijving

Onderzoek naar verdere mogelijkheden voor toepassen zonne-energie op de gemeentelijke gebouwen op basis van het gebouwenbeleid. In 2013 zijn op het gemeentehuis circa 500 zonnepanelen geplaatst.

Doelen

- Economische impuls.
- Lastenverlaging
- Verminderen energiegebruik.

Planning

2016.

Partners en Rollen

- Gemeente: Uitvoeren en financieren.

Rapportage stand van zaken

1. Fair Trade in Midden-Drenthe

Doelgroep

- Gemeentelijke organisatie, bedrijven, inwoners en maatschappelijke instellingen.

Omschrijving

Opzetten en uitvoeren plan van aanpak om Fair Trade gemeente te worden. Fair Trade gemeenten moeten voldoen aan zes criteria:

1. Een werkgroep stimuleert Fair Trade.
2. De lokale overheid kiest Fair Trade.
3. Winkels en horeca verkopen Fair Trade producten.
4. Bedrijven en organisaties gebruiken Fair Trade producten.
5. Lokale (media) aandacht voor Fair Trade.
6. Stimuleer maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Als Midden-Drenthe voegen we daar nog 1 criterium aan toe:

7. Stimuleer gebruik lokale producten.

Doelen

- Fair Trade gemeente worden.

Planning

Opzetten PvA: 2015-2016.

Uitvoeren PvA: 2016-2018.

Partners en Rollen

▪ Gemeente:	Initiëren, stimuleren, faciliteren en aanjagen.
▪ Bedrijven
/ maatschappelijke instellingen /
Inwoners(groepen):	Uitvoeren, draagvlak creëren.

Rapportage stand van zaken

1. Stimuleren groene mobiliteit

Doelgroep

- Inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen.

Omschrijving

Ondersteunen van initiatieven uit de samenleving op het gebied van groene mobiliteit. Hierbij valt te denken aan autodelen, nieuwe rijden, mogelijk maken elektrische laadpunten, dorpstransferium en groengas vulpunten.

Doelen

- Bewustwording duurzame mobiliteit stimuleren.
- Verbeteren luchtkwaliteit.
- Verminderen energiegebruik.

Planning

Doorlopend.

Partners en Rollen

- Diverse partijen: Initiatief nemen, uitvoeren.
- Gemeente: Faciliteren.

Rapportage stand van zaken

2. Groen openbaar vervoer

Doelgroep

- Provincie.

Omschrijving

Bij de volgende aanbesteding voor openbaar vervoer aandacht vragen voor duurzame mobiliteit.

Doelen

- Verbeteren luchtkwaliteit.
- Verminderen energiegebruik.

Planning

Ntb.

Partners en Rollen

- Gemeente: Lobby voor duurzaam vervoer.

Rapportage stand van zaken